

„Kedvesem, merre az SZTK?”

Időse asszony érdeklődik Szeged központjában: „Mondja, kedvesem, merre található az SZTK?” „Tessék csak menni füstiránt, ott megtalálja” — hangzik a válasz. Viccnek is rossz. A füstjelek utáni tájékozódás meg rég kiment a divatból. A füstöt kiküldtük a levegő, az egészség első számú közelenségének, törvénnyel hadakozunk ellene. S tévedés még a tetejében az is, hogy ahol a füst, ott a meleg. Az SZTK-ban tél telet követ, amikor fagyoskodnak az ott dolgozók és a betegek.

Hát muszáj együtt élnünk a füsttel, a tüdőre, arcbőrre, inggallérra rátelepedő, nyitott ablakokon beszálló korompelyekkel? „Nem” — mondja a tanács. „Nem” — mondja az SZTK. „Nem” — mondja a DÉGÁZ. „Nem” — mondják a tervezők. Van el-tökélt szándék, van gáz, amely eléve nem kunkorít füstigót a kéményből, vannak kész és elfogadott tervek és főként van pénz, amely tiszta levegőre és korszerű módon előteremtett melegre váltható. Hát akkor mire várnak? — kérdezheti a környék türelmetlen lakója, az SZTK dolgozója, be-

tege. Az ideális fűtés recept-jéből azonban egy lényeges, mondhatni alapvető „adalék” kimaradt: a kivitelezők gárdája. Rájuk vár a tanács egészségügyi osztálya, nemkülönben az SZTK. A Szegedi Építő Szövetkezet tavaly júniusban visszaigazolta a munkát, s képviselője az egyeztetéskor ígéretet tett, hogy 1979 harmadik negyedévére elkészülnek vele. Ehhez már tavaly szeptemberben meg kellett volna jelenülni a helyszínen. Úgy tűnik, eltévedtek a nagy füstben, mert kitavaszkodván is, csak egy levél találta meg az SZTK-t, amelyben közli a szövetkezet: kapacitás hiányában nem tudják vállalni az építkezést.

Az SZTK vezetői tehetetlenek. Nemcsak a füst, a korom és a munkájukat is bénító hideg fenyegeti őket továbbra is, hanem még büntetés is: az építőipari hatóság kötelezte a rendelőintézetet, hogy 1979. december 31-ig — s ez a végső haladék — korszerűsítsék a fűtést.

Az 1975 elején elkészített tanulmányterv ajánlatai közül az tűnt elfogadhatónak, amely a gázkazánok részére külön földszintes udvari helyiség építését javasolta.

Eszerint alakultak a tervek is, amelyeket el is fogadtak. Félő azonban, hogy a szerződéstől visszalépő szövetkezet miatt ez a munka és idő is kárba vész, hiszen időközben majd lejár a tervek érvényessége is. Újabb terv, újabb engedély — újabb 1 millió forint.

A következő tételre is gondolnia kell az SZTK-nak. A tavaly 160 ezerért fölújított, harmincéves, széntfűzelésű kazánokat újabb 200 ezer forintért ismét javíttatni kell, ha nem akarja becsukni kapuit a rendelőintézet a téli hónapokra. Ezek a kazánmatuzsálemek így sem nyújtanak garanciát arra, hogy az SZTK-ban gyógyulni akaró betegek nem éppen ott hűlnek majd meg.

Nem akarom dramatizálni a helyzetet, bár emberekről, egészségről lévén szó, még csak meg sem róhatnának érte. De tény: maga az építő szövetkezet elnöke is egyet ért abban, hogy tűrhetetlen feltételek között folyik a gyógyító munka az SZTK-ban. Hozzáteszi azonban: a szövetkezet viszont elviselhetetlen munkaerőgondokkal küzd. Kőműves nincs, gázszerező van.

Hallottam már olyat, hogy nem vállaltak el megbízást, hogy rangsoroltak bizonyos munkákat, hogy átcsoportosítottak embereket. Hallottam olyat is, hogy alvállalkozókat kerestek. A szövetkezet ezt választotta. Azonban a felgyői Alföldi Róna Tsz sem váltotta be a hozzáfűzött reményeket — szintén kapacitáshiányra hivatkozva. Most tavaszdízik, s jön a nyár. Vége hamarosan a fűtési szezonnak és máris elérkezett az építkezések ideje. Valahonnan, a föld alól is — szerezni kell kőműveseket, akik kihasználják az időnyt. Ha a határidő miatt a régi tervek is füstbe mennek, akkor félő, hogy idénymunkává válik a gyógyítás is az SZTK-ban.

Chikán Ágnes

Vadszámlálás

Tanulságos vadszámlálás fejeződött be a Kis-Alföldön. E szerint egyebek között 1900 szarvas, 8700 őz, 750 vad-disznó, 43 ezer nyúl, 74 ezer fácán, 15 ezer fogoly él ezen a vidéken. A nagyvadállomány az intenzív vadászat ellenére is fejlődik. Több szarvas, őz és vaddisznó jelenléte a károkozás miatt már nem is kívánatos.

Díszdoktoravatás

Ünnepi esemény volt tegnap, szerdán délből Szegeden, az egyetem központi épületének aulájában. A JATE díszdoktorává avatták dr. Horst Frenz professzort, az amerikai egyesült államokbeli Indiana Állami Egyetem Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszéke vezetőjét. Az ünnepi eseményen az egyetem vezetői, a testvérintézmények képviselőivel együtt megjelent Szántó Tivadar, a városi pártbizottság osztályvezetője is. Dr. Csukás István egyetemi tanár, a bölcsészettudományi kar dékánja ismertette Horst Frenz professzor tudományos tevékenységét. Az amerikai professzor rövid beszédben mondott köszönetet díszdoktori felavatásáért. Képünk az avatási szertartást örökítette meg.

Turizmus

A világ idegenforgalmának egyharmadát a szocialista országok bonyolítják le. Tavaly nyolcvanmillió turista kereste fel a KGST-államokat. A turizmus fejlődése az elkövetkező években még erőteljesebb lesz. Az előzetes felmérések szerint 1990-ben a KGST-országok turistaforgalma eléri a száz-húsz-milliót.

Országos diáknapi Szegeden

Képző-, ipar- és népi díszítőművészeti kiállítás

Harmadszor rendezik meg Szegeden az országos diák képző-, iparművészeti és népi díszítőművészeti kiállítást április elejé és 4-e között. A négynapos program rendező szervei közt találjuk a KISZ Központi Bizottságát, megyei és városi bizottságát, az Oktatási, a Kulturális és a Munkaügyi Minisztériumot, a szegedi Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakközépiskolát és a szegedi Ifjúsági Házat.

A rendező szervek az elmúlt év őszén hirdették meg a pályázatot, valamennyi középfokú tanintézet hallgatója számára. A pályázat az ország mintegy ötezer középiskoláját és szakmunkástanulóit készítette cselekvésre, a helyi selejtezők után ötven iskola 150 tanulójaól mintegy ötszáz munka érkezett a megyei KISZ-bizottságra. Ebből a zsűri döntése alapján 82 középiskolás és szakmunkástanuló mintegy 200 alkotását mutatják be a szegedi Ifjúsági Házban. Külön tárlat reprezentálja a szegedi és a pécsi művészeti szakközépiskolák hallgatóinak tevékenységét. A népi díszítőművészeti kategóriában a hímzések és kerámiaik túlsúlyára figyelhetünk, az iparművészeti kategóriában elsősorban makramémunkákat és faliszőnyegeket láthatunk. A képzőművészeti alkotások között a festmények és grafikák dominálnak. A nagyszabású kiállítás április 2-án, hétfőn délelőtt 11 órakor nyílik a szegedi Ifjúsági Házban, ekkor adják át a hat különdíjat is. A programra április elsején érkeznek a fiatalok és ország 17 megyéjéből és Budapestről. Másnap szakmai órákat látogatnak kísé-

Csongrád megyéből

Barátságvonat a Szovjetunióba

Tegnap, szerdán a késő esti órákban barátságvonattal Szegedről a Szovjetunióba, dr. Végh Gyulának, a megyei pártbizottság munkatársának ve-

zésével. A megyei pártbizottság és az Expressz által szervezett út résztvevője az a 356 megyei pártmunkás, szocialista brigádtag, a munkaverseny élen járó résztvevője, propagandista és aktivista, akinek tevékenységét ezzel az úttal is elismerik. A barátságvonat résztvevői ellátogatnak Kijevbe és Moszkvába is. Április 4-én, felszabadulásunk 34. évfordulóját Moszkvában ünneplik, együtt a szovjet dolgozókkal. A barátságvonat április 7-én érkezik vissza Szegedre.

Együttműködés

A magyar és lengyel iparvállalatok a jövőben együttműködnek új típusú kis-transzformátorok és különböző elektronikai egységek kifejlesztésében is. Fokozódik az ilyen alkatrészek cseréje, mindkét országban elősegítve a korszerűbb rádió-, televízió- és számítógépgyártást. (MTI)

Miller-bemutató előtt...

Három kérdés a főiskolás rendezőhöz

A színlapon: Bemutató előadás 1979. március 30-án, pénteken este 7 órakor a Kis-színházban, Arthur Miller: A salemi boszorkányok. A rendező: Hules Endre, s mellette fh. mv.

— Utolsóéves rendezőszakos főiskolás. Vendégként állítja színpadra Szegeden Miller egyik legnagyobb hatású drámáját, A salemi boszorkányokat. Kérem, mutathatkozom be.

— Békés András és Lengyel György utolsóéves növendéke vagyok. Nádasdy Kálmán, Gyárfás Miklós, Ostrovits Levente, Elbert János, Petrovics Emil is tanítottak. Érettségi után a főiskola előtt két évig szabadúszó voltam, írással próbálkoztam, amatőr színházakban rendeztem, színeszkedtem, zenével foglalkoztam. 1974-ben jelentkeztem a Színház- és Filmművészeti Főiskola rendezőszakára, és a Zeneművészeti Főiskola karvezető szakára.

A rendezői felvételi volt előbb, felvettek, így már a zeneművészeti meg sem próbáltam. Azóta csak a színháznak élek, természetesen a rendezői munkában összekapcsolódik, együttesen jelentkezik a színpadi mozgás, a beszéd, a játék, a zene, a képzőművészet. A főiskolai éveket igyekeztem felhasználni arra, hogy bejárjam Európát, és találkozzam mindazokkal a kiváló egyéniségekkel, akik hatással vannak és meghatározzák a világ színházművészetének helyzetét, fejlődését. Ezekről az élményeimről beszámoltam a rádióban, a Színház című folyóiratban és a Mozgó Világban is.

— A szegedi harmadik színházi rendezése, s miért esett a választás éppen Miller A salemi boszorkányok című drámájára?

— Az elmúlt év végén kezdtem próbálni Pécsen, a Nemzeti Színházban egy 1550-ben született dalmát vigjátékot, ez év elején volt a premier. A salemi boszorkányokat megbízásból kaptam a szegedi színház vezetőitől, de ez a feladat örömmre szolgál. Ahogy közeledik a premier, mind na-

gyobb örömet jelent a szín-előadás 1979. március 30-án, padra állítás. Előkerestem a darab angol eredetijét, ki-derült, hogy két részt nem fordítottak magyarra. Az egyik Abigail második felvonás végi jelenete, amely emberileg döntő változást jelent a tragédia folytonosságában, itt születik meg Abigail igazsága. A második a Visszhangok a folyosón címet viselő epikus utóhang, mely az események utó történetét regisztrálja. Ezt a két részt beépítettem a mostani rendezésbe, a drámát két részben játsszuk.

— A salemi boszorkányok színpadra állításának ma három lehetősége kínálkozik. Részt egy politikushoz közelálló, protestáló megjelenítés, részint egy történelmi díszletek között játszódó korabeli boszorkányper, aztán egy mai tanulságokat is hordozó parabola lehetősége. Hules Endre melyiket választotta?

— Az említett Visszhangok a folyosón című utó történet találkozik a mai politikai helyzettel, a darab születését követő évtizedek időszakának világpolitikai történéseivel. Arra ad választ — nem olyan patetikusan, mint a darab —, hogy a társadalom felelőssége jövőtehető-e az állami jóvátétel ünnepélyes pillanataival? Letudható-e a „helyreigazítás”, a rehabilitáció? Ez izgat engem! Ezért választottam a ma egyetlen lehetséges színpadi megoldást, a történelmi parabolát. Miller évszázados rálátással, felülről szemléli a történéseket, utólag azonosítja saját életével, korának problémáival. Ezen az optikán élesebben, tisztábban és nagyobb szabású tablókban modellezhető a történelmi tanulság.

A színlapról: a holnap bemutatott díszlettervezője vendégként Antal Csaba, jelmeztervező Vágóölgyi Ilona. A főszerepekben Nagy Zoltán, Vajda Mártát, Karádi Judit, Nagy Marit, Barta Máriát, Fogarassy Máriát, Király Leventét, Mentés Józsefet, Szendrő Ivánt láthatja a közönség. T. L.

Új film

Kentaurok

Színes, kétrészes magyar — szovjet — csehszlovák film. Írta és rendezte: Vitautasz Zsalakjavicsusz. Zene: Roland Kazarjan és Sipo István. Fényképezte: Pavel Lebesev. Társrendező: Kőő Sándor. Főbb szereplők: Donatasz Banionisz, Regimantasz Adomajtisz, Lukács Margit, Jelena Ivocsina, Benkő Gyula.

„Kentaurok: az ókori görög mitológiában f-dűl férfi-, alul lőtestű lények; a monda szerint Thesszáliában éltek. A legendás lapithák királyának menyegzőjén el akarták rabolni vendéglátóik asszonyait.” A lexikon szerint ezt jelenti a film címe. A filmben — enyhe szimbolikával, már ami a rablást illeti — egy CIA-akció fedőnév. Kapcsolatot, párhuzamot könnyű találni, a legkézenfekvőbb, még a nevekben, dátumokban is észrevehető, nyilvánvaló egyezés: az 1973. szeptemberi chilei ellenforradalmi puccsról van szó.

A film alkotói egyszerre kívántak emléket állítani Allende elnöknek, figyelmeztetni a mindenkorai reakció hatalomátvételének hogyan-jára-mikéntjére és a korábban győztes forradalom bukásának okaira. Politikai, pontosabban politikus-politizáló műről van tehát szó. Amelyben a történelmi hűségnek az eszmei tartalom tisztaságával kell egységet alkotnia. S nem számíthat mentségnek, ha csak az utóbbi tényező van jelen. A valószínű dél-amerikai környezet, a részben eredeti híradófelvételekre támaszkodó, szuggesztív képsorok a tüneményekről, az elnöki palota félelmetes ostromáról nem pótolhatják a főszereplő, az elnök, alakjának ábrázolási

hiányosságait. Melyek sajnos az egész filmre hatnak.

Donatasz Banionisz jó színész, ám már arca is csak látszólag, igencsak felszínesen hasonlít Allandéere. Ez még önmagában véve nem volna baj, viszont az a beállítás, ahogyan a néhai chilei elnök személyében élénk kerül, a tisztességes szándék ellenére is hamis. Nem lehet ugyan, bármilyen és bármennyi politikai hibát követhetett el Allende, hogy ilyen nagybáccsian pipogya, itt-ott már szinte nevelésesen szánalmasnak látszó személyiség lett volna az az ember, akire egy nép oly nagy bizalommal tekintett. Akinek látszólag „földöntúli” humánuma csakis olyasféle következetességgel, biztonsággal, bátorsággal létezhetett, amely fényképén egy-két szikár, kemény vonásban is felfedezhető. Megszemélyesítője arcán — és játékán — nem látszik ilyesmi. Néhány kisiklás a cselekményben: forradalmi helyzetben válszításra kényszerült emberek olykor teljességgel motívátlan tettei, funkciótlan figurák és feszültségmentes, öncélú pillanatok. Pontosan azt sem tudjuk meg, mi okozta a szörnyű véget: az elnök túlzottan erőszakmentes politikája, a reakció árnykodásai, netán a kettő együtt? Amit viszont dicsérni kell: Pavel Lebesev operatőr kiváló munkája, Regimantasz Adomajtisz szimpatisz alakja és alakítása. S a törekvés, amellyel feltételezhetően célzott a film: a nézőben feltámad az érdeklődés — vajon hogyan is, miként is történt ami történt Chilében, nézzünk csak utána. Kár, hogy csak ennyivel kell beérnünk.

Domonkos László

Orosz nyelvi vetélkedő

Dunántúli orosz nyelvi vetélkedőt rendeztek szerdán a simontornyai várban, a felszabadulás közelgő évfordulója tiszteletére, a forradalmi ifjúsági napok jegyében. A döntőbe jutott vetélkedő diákok Baranya, Fejér, Komárom, Somogy, Tolna és Veszprém megye középisko-

laiból érkeztek Simontornyára. A szakközépiskolai, gimnáziumi és a szakosított tannyelvű kategóriában a bonyhádi Nagy Judit, a veszprémi Tegyi Enikő és a komáromi Horsa Zsuzsa szereztek meg az első helyet. Horsa Zsuzsa megkapta a zsűri különdíját is.